

Előfizetési ár

**MAGYAR DOHÁNYÚJSÁG**-ra  
 Egész évre . . . 4 frt.  
 Fél évre . . . 2 frt.  
 Negyed évre . . . 1 frt.

Megrendelés a kiadóhivatalban  
 vagy utálványal minden  
 postahivatalnál eszközölhető.

SZERKESZTŐSÉG:

Budapest,

Váci-körút 35. szám.

Előfizetési ár

**MAGYAR DOHÁNYÚJSÁG**-ra  
 Egész évre . . . 4 frt.  
 Fél évre . . . 2 frt.  
 Negyed évre . . . 1 frt.

Megrendelés a kiadóhivatalban  
 vagy utálványal minden  
 postahivatalnál eszközölhető.

KIADÓHIVATAL:

Budapest, V. Alkotmány-  
 utca 27, I. em. 15.

# MAGYAR DOHÁNYÚJSÁG.

A dohánytermelést és dohánykereskedést felkaroló gazdasági szaklap.

**Tartalom:** Felhívás előfizetésre. — Dohány-szarítás. Irta: D. V. — A „vajfiú” Irta: Ambrus gazda. — A dohányjövendők kihágásokról. Irta: Dr. Neuberger Ignác kir. táblai bír. — Dohányok az országos kiállításon. (Magánkiállítók. Irta: D. V. — Műtrágya. — Vidéki tudósítások a dohány állásáról. — Levél a szerkesztőhöz. Irta: ifj. Liebner József. — Vegyesek. — Szerkesztői üzenetek. — Tárca: Dohányzás és női szeszély. Irta: —ef.

## Felhívás előfizetésre.

Tisztelettel kérjük mindazokat, kiknek előfizetésük lejárt s az előfizetést mindaddig meg nem hosszabbították, továbbá azokat, kik régtől kapják lapunkat anélkül, hogy csak egyszer is visszaküldték volna, de mindaddig elő nem fizettek: szíveskedjenek az előfizetési összegeket legjobban postautalványon hozzánk minél hamarabb beküldeni, az utóbbiak pedig, ha ezt tenni nem akarnák, kegyeskedjenek a lapot visszaküldeni.

Épügy kérjük azokat, akik mutatvány-számalnak veszik, szíveskedjenek vagy a lap-hoz mellékelni postautalványon az előfizetést beküldeni, vagy pedig, ha nem szándékoznakának lapunkra előfizetni, a lapot „vissza”, vagy „nem fogadom el” felirással hozzánk visszajuttatni.

## Lapunknak előfizetési ára:

Egész évre . . . . . 4 frt.  
 Fél . . . . . 2 „  
 Negyed . . . . . 1 „

## A „Magyar Dohány-Ujság”

kiadóhivatala (V., Alkotmány-utca 27.)

## Dohányszarítás.

Kárhözthatni való minden szárítást, mely szabad ég alatt történik, de minthogy az ország legtöbb termelője még nincsen épületekkel ellátva és így jobbadán a dohány szabadon szárad, hogy e hibát némileg enyhítsük, szükségessé a következőkre figyelni.

A fűzésre vonatkozólag csak a fonák fűzéshez kell ragaszkodni; ezen módszer némi részben övszere a kocsányegésnek, főleg ha ritkán tűzünk. Szükséges továbbá a következő dolgokra vigyázni:

Hogy dohányaink miként függnek a színegen a földre ásott oszlopokon, ezt nem szükséges leírni, ezt ugy is tudja minden termelő; ez régi rossz, melytől elválni zokon esnek sokaknak.

Amint a dohány 2—3 napig az állón függött, meg kell fordítani, meg pedig le kell a zsineget oldani és az ellenkező oldalra kötni; ezt a műtétet sorjában visszük véghez, míg az egész künn levő zsinegek meg vannak fordítva. Ezt kettőnek kell végezni, egyik az egyik véget oldja, a másik pedig a másikat, és midőn le vannak oldva, mindegyiket az ellenkező oldalra kell felkötni, miáltal az éretik el, hogy a nap most már a másik oldalát is éri, mely eddig el volt fődve. E munka közben, ha a dohányszélek nincsenek nagyon száraz állapotban, jó, ha a fűzésnél kissé széjjel szedjük egymástól, de ha száraz, törékeny:

ezen munkát csak korán reggel tesszük, mikor a dohány a harmattól puha és nem törékeny; akkor jó a leveleket egyenként a zsinegen elhúzgálni és megrázogatni. Ezt több ízben kell megtenni.

Mindig gondunk legyen előre üres helyiségre, a hol a félszáritott dohányt fergeteg és esőtől hirtelen megóvhassuk, mert nincs nagyobb baj, mint az, ha a dohány félszáraz állapotban esőt kap; az ily dohányt soha többé jól megmunkálni nem lehet, — és ha sokáig van kitéve az esőverésnek, teljesen kiszapulódik, elveszti zsirját, nem lesz többé soha rugékony, — színe megfeketedik, és később penészes, rongyos és rothadt dohánynyá válik, és ha ropogó száraz állapotban megnevdesítjük a dohányt, a simitásnál teljesen tönkre megy; — azon kell tehát lenni, hogy a szárító udvaron mindig legyen valaki, és ha észre veszi a fergeteg jöttét, lásson hozzá a dohány behordásához s igyekezzék mindig előbb azokat bevinni, melyek már pár nap óta száradnak; — tegye fedél alá hamarjába, és ha az eső csakugyan meg nem szűnnék, aggassa fel már olyan helyre, ahol állandóan fognak maradni, — vagy ha az idő kitisztul, aggassa ki újból az állóra.

Az állványok készítésénél még arra is kell gondolni, hogy azok oly formán legyenek napnak állítva, hogy ez lehetőleg ne az oldalát, hanem a zsineg hosszában érje; — a kiforgatásra azonban mindig szükség van.

Tartsunk készletbe hadsurákat, melyekkel a megasztól illetve hossz esőnél a dohányt a tönkremenéstől megoltalmazhatjuk; de ezen takarók nem csak az eső ellen tesznek jó szolgálatot, hanem a nap túlságos hevétől is nagyon jó velők a zsinegeket megvédeni.

Gondunk legyen arra is, hogy a zsinegek ne legyenek túlságos hosszúak, mert az állón ívet képezve, egész a földet éri a hegye és tönkre megy.

A mint a zsinegeket az állóra felaggatjuk, — mely munkát mindig két ember végezze, — a zsinegeket jól ki kell feszíteni, nehogy ez által az év most említett baj jöjjön létre, t. i. hogy az ív alak a földet érje; igyekeznél kell, hogy a földtől jó távol tüssjön; — vigyázni kell azonban arra is, hogy el ne szakadjon a zsineg.

Harmad-, negyed napra a zsinegeket rövidebbre lehet már kötni.

A mi levelek a zsinegről leszakadnak, azonnal fel kell szedni és újból felűzni, mert ha soká hagyjuk a földön, tapadás és tulnedvesség által annyira megfoltosodik, hogy majdnem egész értékét elveszti. Mentől közelebb állunk a dohány megszáradásához, annál jobban kell vigyázni, hogy esőt ne kapjon az.

A szárítókat is oly helyre kell állítani, hogy a szélből lehetőleg megóva legyenek; a

kinek módjában van, igen hasznos dolgot tesz, ha az egész szárító helyiséget nádfallal körülkeríti, mert a szélverdesés nem csak a száraz dohányban tesz megbecsülhetlen kárt, — a mennyiben a zörgőre száradt, nap által megsütött széleit összeveri, a minek természetes következtése, hogy az egész dohány rongygyá lesz — hanem ép oly káros a zöld dohány összeverdesése, mely a dohányt foltossá teszi, megteketi és különben is elrontja.

Sok helyen megtörténik, hogy a dohányt két-három héttig a szabadban hagyják függni, és a pajták üresen állanak.

Azért jó a dohányt mihelyest néhány napig szabadban volt kiaggatva, behordani a pajtába, és a szerygeknek legmagasabb részére felkötni, és mindaddig, míg hozzáférhetünk, a pajtában is levelenként széjjel szedni és megrázogatni. Sajnos képét mutatja a szabadban szárított dohányoknak az alsó osztálybeli dohányok rémitő nagy mennyisége a jobb osztályak arányához; az oldal fűzött, és árnyékban szárított, jól megérett és rendszeren fonyaszott dohányoknak az alantabb osztályok vajmi kevesek; de nagy mennyiségben vannak a szivartakaró és jobb osztályú dohányok.

A pajtákban, árnyékban szárított dohányokra is nagy gondot kell fordítani az első napokban, a midőn a dohány csak részint fonyad, sok levegőre van szükség, a pajtában minden nyílás nyitva legyen, csak azon oldalnyílásokon kell vigyázni, a hol a nap süt, hogy az a dohányra ne süssön, mert attól az olyan foltokat kap, mely sohase megy ki belőle. Ha a dohány a pajtában már kissé száraz, meg kell azt ott is a szélverdeséstől óvni, mert ott is sok kárt okozhat benne.

Ha valaki még arra is gondolna, hogy sarjut szedjen, azt csak azon feltétel alatt ajánlhatnánk, ha erre egész a tőke alján csak egy kacsot hagyja, melyen vagy 8 levél hagyható és az meg is érhetik; ezen meghagyott egy kacsot jó egy kissé megkapálni és feltöltögtetni — a többi részét a tőkének le kell vágni. Ilyen formán a sarju nevelés megjár, de másként nem érdemes vele a helyet elfoglalni és az időt vesztegetni.

Ezek után még csak annyit jegyzek meg, hogy — mint már többször mondtam — én sehogyssem tudok azon gondolattal megbarátkozni, hogy a dohányt szabad ég alatt szárítsuk s ha mégis itt arról írok, az csak kényszerűségből történik, de hinni szeretem, hogy pár év múlva eljön az az idő, hogy a viszonyok változtatásával csak oly ritkán fogunk szabad ég alatti szárítással találkozni, mint most még — sajnos — árnyékban szárítással.

## A „vajfü“.

Ha meg van a szőlőnek az ő nagy ellensége, a filloxera; ha van a luczernának pusztító arankája: fájdalom! a dohánynak is van pusztító ellensége, a »vajfü«, mely épen nem kegyesebb, mint a filloxera, vagy aranka, s ép oly gyorsan terjed, mint e két utóbbi, mert pár nap alatt százakra menő hold dohányt pusztíthat el.

Sem szakkönyvekben, — még a természetrajzban sem, — sem a »Magyar Dohány-Ujság«-ban nem olvasván róla semmit sem, talán nem lesz fölösleges munka e veszélyes fűvet megismertetni, s a dohánytermelő közönség, valamint a szakértők becses figyelmét arra fölhívni.

A »vajfü«-vet én is csak a nép nyelvén említem, a mint azt a magyar dohánytermelő nevezi. Sem természetrajzi magyar, — sem latin elnevezését nem találtam a könyvtáramban levő szótárakban s természetrajzi munkákban. Tehát csak maradjon »vajfü«, s én ezt a latin nevet adom neki: »herba nicotianam vastifica«, világért sem állítván vagy pretenzáván, hogy ez az igazi, vagy legiőbb elnevezés. A ki az igazi terminus technicusát tudja, s velem e lapok útján közölné, igen lekötözte.

Német szótárakban fordul elő »vajvirág«, Butterblume, Kuhlume; de hogy ez azonos-e a mi »vajfü«-vünkkel? nem tudom. A német dohánytermelőket is csak »vajfü«-nek nevezik, német nevét nem ismerik, nem hallották soha sem. Magam sem láttam soha »vajfü«-vet s nevét sem hallottam, pedig már sok dohánytermelő közönségben megfordultam. De lehet, hogy máshol nincs is, mert itt Kisoroszon is csak mintegy 8—10 év óta mutatkozik s pedig mindig fokozottabb mennyiségben. Ugy látszik egykoru a filloxera, rozsdá, dypteritis ujkori csapásokkal.

Nézzük tulajdonságát s leírását:

A »vajfü« évelő, azaz csak egy évig, rövid ideig élő élősdinövény, mely egyedül a dohánygyökerein élőködik. »Egyedül a dohánygyökerein élőködik«, mondaná, mert azt soha máshol, s más földben föltalálni nem lehet. Nincs a dohánysorok közt, nincs az utakon, nincs a dohányföld mellett tallón, vagy kukorica-tengeri földön; nem található soha egyedül, hanem csak mindenkor a dohánygyökerein, földből kiálló

részei pedig közvetlen a dohánykóró körül úgy, hogy az aljlevelek szépen betakarják.

És épen azon oknál fogva, mivel a dohánykóró közvetlen közelségében van, s az aljlevelek által eltakartatik, elpusztítani, kikapálni nem lehet; de nem lehet még azért sem, mert a »vajfü« rendesen csak a harmadik, negyedik kapálása után mutatkozik, tehát midőn a föld munkája be van végezve, a dohány nagy, s a levelek kifejtettek. Tehát a »vajfü«-nek elpusztítása fizikai erővel és szorgalommal lehetetlen; de lehetetlen még azért is, mert ha a földből kiálló részeket le is nyessnök, két-három nap mulva, az új hajzás megint kint van; és végre, nem a földből kiálló »vajfü« pusztítja a dohányt, hanem annak gumós gyökere, mely a dohánygyökérén élőködévtől a tápnedvet s erőt elrabolja.

A »vajfü« a dohánygyökerein kezd fejlődni, s pedig úgy, s oly mennyiségben, hogy a dohány minden egyes gyökérén van egy, sőt több is, és pedig mindig a gyökér törzse felé haladva, úgy, hogy az egész gyökér el lesz lepve a »vajfü« gyökere, gumója által.

A »vajfü« földben lévő alsó része gumós, olyan, mint a kis fokhagyma, vagy póré. Ezen gumónak gyökerei szövődnek a dohánygyökerei körül, s elszívják annak táplálékát. Egy gumóból két-három szár is fejlődik, mely kezdetben, míg a földben van, kigyózdó alakú, s csak a földön kívüli rész egyenes. Színe sárgás, mint a vajé, talán innen is van neve »vajfü«.

A földből kiálló »vajfü«-szálak legnagyobb magassága 30 cm.; közép nagysága 20 cm., alsó átmérője 4—5 mm. Levelei nincsenek, ezek helyett két oldalt 2 mm hosszú s 1 mm széles virágkelyhek vannak, melyekben 4—5 dárda alakú szirmo létezik; a virágkelyhecskék négy szál halványkék, violaszínű viráglevélből állanak; ezeknek alja, vagyis alapja buzaszem nagyságu és kemény. A virágkelyhecské a száron a földtől egész a csucsig terjednek. A száruk — nagyító üveggel nézve — apró rostcsókkal vannak benöve.

A »vajfü« alig két hétig, mert megjelenése után rövid időre megsárgul s elszárad. A »vajfü«-vet semmitől állat sem eszi.

És ezen itt leirt kis növénynek rendkívül nagy pusztító ereje van.

A »vajfü« lepte dohányszárnak levelei idő előtt elfonnyadnak, egészen lekonyulnak, meg-

virányos kert felé, melynek neve boldogság, s a mikor már nagy nehezen eléri a küszöböt s csak egy lépés s bent van, hirtelen becsukódik a vasajtó, hogy áttörhetetlen akadály legyen a belépésnek.

De ez csak egy pillanatig tartott. Géza komoly ember volt s elgondolta, hogy le fog mondani a szivarzásról, le kell mondania. Nehezen fogja talán eleinte nélkülözhetni, de hát e neveléses csekélység csak nem fog szerelmével versenye kelni. — Biztosította Laurát, hogy érte sokkal nagyobb áldozatra is képes volna.

Az egybekelés megtörtént. Ritka volt késsőbb oly kázaspár, mely úgy szerette volna egymást, mint a mi párunk.

De mikor a mézesetek elmultak, hogy csak így röviden átúgorjam azokat a titáni küzdelmeket, melyeket Géza lelke az alatt önmagával vívott, hogy szivarra ne gyujtosson, mondom, a mézes hetek elmultával nem egy kísérletet tett Géza, hogy nejeinek a szivar elleni gyűlöletét legyőzze.

Főképp az fájt neki nagyon, hogy ebéd után nem gyujthatott szokott szivarjára, míg nejeivel csevegett. Ezt legnehezebben tudta elviselni.

Már nyíltan fel is hozta, polemizált a szivarzás mellett.

— De csak nézz ki kedvesem, hány férfit látsz itt elhaladni, a ki nem szivarzik. Ugye vajmi keveset! Az a szegény ember ott a sarkon nem szí semmit, de valószínűleg csak azért, mert nincs rá pénze. Biztos lehetsz, hogy mihielyt az első hatost keresi, első gondja lesz dohányt venni. Az az ur ott a másik oldalon

sárgulnak, sulyát, színet veszti, a levél fátvol, a bordák tüvékonyak lesznek, sőt ha a levelek a száron hagyatnak, úgy össze asznak, hogy szinte eltűnnek, épen mint a buza a rozsdá által. Tehát kiszámíthatatlan kárt okoz, a hol nagyon el van terjedve.

És ezen kár elől kitérni nem lehet, mert midőn a gazda a bajt észre veszi, a dohány már inerciálva van, s ha korán, érés előtt szedi le, kárt vall, mert éretlen a dohányja; ha pedig rajta hagyja érni, akkor végkép elvesz.

Most az a kérdés merül fel: mi az oka a »vajfü« keletkezésének? A talaj-e, vagy a mag?

Szerény véleményem szerint, s ez a termelők véleménye is, csak a talaj, de nem a talajnak minősége, hanem annak gyakori használata lehet az ok; azaz, hogy minden második esztendőben ugyanazon földbe dohány jön. Ezen állításom mellett érvel az is, hogy ugyan olyan minőségű földdel bíró hártában, sőt közvetlen szomszédságban, a hol ritkán, 5—6 évben ültetnek dohányt, »vajfü« nincs; míg az ezzel határos földben, a hová gyakran ültetnek dohányt, a »vajfü« évenként mutatkozik.

Tehát a »vajfü« halála — a talajnak pihentetése. Lehet, tévedek.\*

Ambrus gazda.

## A dohányjövődéki kihágásokról.

Írta: Dr. NEUBERGER IGNÁZ kir. táblai bíró.

IV.

Ha a dohány-előirányzat, a községi előjárásági tag közbenjárása mellett és lehetőleg a termelő jelenlétében, a dohányfajra, a dohányszinórok különböző hosszúságára való te-

\* Igen helyes cikkirő azon nézete, hogy csak is ott van a »vajfü«, a hol több éven át termeltetik dohány; ezt én is tapasztalásból tudom, még pedig Szatmármegyében. Borhid községben láttam e dohány-filloxerát és épen olyan földben, melyben negyedszer volt dohány termelve egyútsáttan; — úgyisintem magam termeltem szintén Szatmármegyében. Király-Darócza n három éven keresztül egy táblában és a harmadik esztendőben ott is mutatkozott ezen szerencsétlen növény. A szára, mely vékonyan felnyúlt, a vége felé sápadt és egészen a hegyénél pinczében lévő burtonya csirájához hasonló volt és megérintettük, kissé ragacsos volt és ép úgy pusztította el a dohányt, mint cikkirő mondja. Azon helyeken, ahol a házi kertekben a gazdák minden évben dohányt szoktak termelni, a »vajfü« gyakran uralkodik, különösen a homokosabb talajban. — A Tisza-vidéknek egy részén is ismeretes és sok gazdának réme e növény. A szerk.

nem tudom, mi okból nem szívat, talán — de nézd, bement a trafikba. Lásd mindenki teszi, csak nekem nem szabad.

Mind hiába volt. Laura nem engedett szeszélyéből.

Más oldalról kísérlette meg hozzá férni. Példákat gyűjtött és hozott fel, hogy a gyengébb női nemből is sokan magok is gyako-rolják a dohányzást, legalább a cigarettézést, kik azért mindenben finom izléssel bírnak.

Ez sem győzte meg Laurát.

De végre mégis ütött a megváltás órája. Jött a nyár. Tikkasztó, fojtó hőség, különösen a fővárosban, szereplőnk lakhelyén, a hol még hozzájárul a füst, gőz és por, úgy, hogy mindenki, aki csak teheti, egy szóval kiált fel: Fürdőbe!

Laura is nagyon szeretett volna Tátrafüredre menni. De bizony, bár épen szűkölköd-őnök nem kellett, áldozatok nélkül nem tudták volna a fürdők mindig és mindenütt tete- mes kiadásait fedezni.

Most Laurán volt a sor kérni. — Édes Gézám, legalább egy-két hétre menjünk Tátrafüredre, lásd mindenki itt hagyja most a várost, tűrhetlen itt a levegő.

— Nem úgy, kedves Laurám; tudod, mily rendkívül drágák a fürdők. A ki gazdag és teheti, az persze megy, az nagyon okosan van. De mi nem tehetjük. Ha Isten jobbra fordítja kissé dolgunkat, igérem, a jövő nyáron fürdőbe megyünk.

És így szenvedett hajótörést Laura minden kérése.

Kért, rimázkodott, utoljára már sirni is

## TÁRCZA.

## Dohányzás és női szeszély.

A »Magyar Dohány Ujság« eredeti tárczája.

Laura szerette Gézát, ezt megbűvölte amaz, mi sem volt tehát, a mi egybekelésüket akadályozta volna. (Mert már mi lehet szentebb rugója a házasságnak, mint a szerelem?)

De mégis volt egy akadály, mert a boldogság soha teljes nem lehet. Géza élt-halt a dohányért úgy, hogy azt mondta egy ízben barátai körében, hogy olyanannak tűnnék fel neki a boldogság — szivarzások tilalommal, mint menyország — paradicsom-kert nélkül. És épen olyan szerencsétlen volt, hogy szíve imádoztja esküdt ellensége volt a szivarfüstnek.

Mikor Géza megkérte Laura kezét és ennek szülei örömmel hajlandóknak nyilatkoztak leányuk jövőjét reá bízni, ha — mint hiszik — ennek sem lenne ellene kifogása, Laura kissé félre szólította őt és így szólott hozzá:

— Ön nőül kíván engem venni, szüleim készséggel beleegyeznek egybekelésünkbe, én szeretem önt (mint azt már előbb is annyiszor hallotta tölem), s így én követem szívem sugallatát. De egy borzasztó szeszélyem van, melynek ön kénytelen lesz hódolni. Mondjon le a szivarzásról. Ne mondjon semmi kifogást, ne igyekezzzen erről lebeszélni, mert hiábavaló lenne minden ebbeli fáradozása.

Igy Laura. A szivarzásról örökre lemondani. Szédült e gondolatra a Géza feje s zavaros agya egy képet rajzolt eléje, melyben magát látta, amint nagy küzdelmekkel halad egy

kintettel, fennebbiek szerint szabályszerűen eszközöltetett és a termelőnek módjában állott magának az előírnyat tartalmazó kellő meggyőződést szerezni, ugyanó a jövődeki vizsgálat alkalmával nem élhet azon kifogással, hogy az előírnyat felvétele helytelenül történt; magától értetvén azonban, hogy az előírnyat felvétele után beállott, a dohánytermésre befolyással lehető körülmények, ugyanó a nagy esőzés által bekövetkezett dohányrotadás stb. — ha kellőleg bejelentettek, — figyelembe vendőek.

A dohány-előírnyatnak a fennebbiekhez képest szabályszerű, szigorú felvétele, könnyíteni fogja annak elbírását, vajjon az esetben, ha a termelő, az előírnyatban foglalt mennyiségnél kevesebbet szállított, tekintettel a vizsgálat alkalmával felmerült egyéb adatokra is, történt-e dohánynak tilalomellenes visszatartása és felhasználása, vagy nem, vagyis alapos-e a vád, vagy nem.

A dohány-előírnyat hiányos, felületes felvétele sok esetben okot szolgáltatott vádolt felmentésére, mert az előírnyatnak hiányos, szabályellenes eszközzése mellett legtöbb esetben meg nem állapítható, vajjon vádolt dohány, és mily mennyiségben tartott tettes vissza, vagy pedig a természetet dohányt egészen szállította-e be?

Attérve IV. a dohány tilalomellenes forgalmára, e tekintetben az 1876. évi IV. t.-c. értelmében újonnan szövegezett dohányjöv. törv. és szab. 78., 87., valamint az 1868. évi jöv. szab. 80. 90., 92. §-aira és a 93. §-A—D. pontjaira kell hivatkoznunk. Ezek szerint:

Dohányt az illetékes pénzügyi hatóság engedély nélkül külföldről belföldre sem behozni, sem azon átvinni nem szabad.

A dohánynak külföldről behozatalára az engedély csak az ezen engedélyben részeseülőknek közvetlen használatára és a szükségletnek megfelelő mennyiségben adatik meg. A bevitt engedély, és illetőleg az engedélynek a dohányt kiszolgáltató m. kir. határvámhivatal által történt átvétele után, az e helyett a vám és fogyasztási illeték megfizetéséről kiállított nyugta (bárca), az engedélyezettnek egy évre szigorú fedezetül, ha abban rövidebb határidő nincs kitűzve. Ha ezen idő alatt a dohány el nem használtatik, ez a pénzügyi hatóságnak bejelentendő és új engedély kiállítása kérelmezendő.

Azon utazóknak, kik 2<sup>8/10</sup> kilogrammot

kezdett, s zokogva mondta, hogy férje őt már nem szereti, ha kívánságát nem teljesíti.

Mind nem használt. Géza az ész hideg szavával bizonyította előtte, hogy helyzetük nem enged meg ily kiadást.

De a nő ész kiapadhatlan az érvek és eszközök feltalálásában, ha valamit macacsul kitűzött magának.

Amint látta Laura, hogy sehogy sem ér célt, így szól Gézához:

— Férjem, sokat kértelek, hogy fürdőbe menjünk, de te hajthatlan vagy. Tudj meg, hogy a legnagyobb áldozatra is képes vagyok, csakhogy a fecske Kerekésné nem szólhasson majd lenézöleg így hozzám: »Nagyszerűen töltöttük a fürdőben az időt. Kár, hogy maguk is ott nem voltak.« Nem, ezt nem viselhetném el. Géza, nem bánom, lemondok szeszélyemről, tetszésed szerint szivarozhatsz ezután, csak menjünk most Tatra-Füredre!

Csak a halálra ítélt, kinek már nyaka körül a hóhér biztos halál hozó kötele, érezhet úgy a kegyelem jötte fölött, mint Gézánk érzett a tilalom feloldásán.

— Ez már beszéd, szól, holnapután megyünk.

Igy diadalmaszkodott a vágy a szeszély-, s a kívánság a számító ész felett.

Örökké emlékezetes maradt ez a fürdő Gézának s azóta el nem mulasztana egy évet sem, hogy fürdőbe ne menjen.

Mert tudja, hogy csak ennek köszönheti azt a most kétszeres örömet okozó bodor füstöt, amelyeket oly soká nélkülözni volt kénytelen.

—ef.

túl nem haladó dohánymennyiséget magukkal visznek, megengedetik, hogy azt előleges engedély nélkül is a vámhivatali eljárás és illetékfizetés alá vethessék. Magával hozott 35 gr. dohány és 10 drb. szivar azonban vám és illetékmentes.

A hivatkozott 80. §. szerint a külföldről behozott dohányt, sem az ezen dohány behozatalára engedéllyel bírónak lakásához tartozó helyiségekben kívül tartani, sem azt másoknak engedély nélkül átengedni nem szabad.

A 90. §. szerint a dohányárusok a dohányt a pénzügyminiszter által megállapított eladási árszabásban foglalt áron felül nem adhatják és a mennyiben bizonyos dohány nem feltétlenül, vagy kedvezményi áron csak bizonyos egyéneknek, vagy bizonyos feltételek alatt adhatók el, azt másnak, kire nézve a meghatározott feltételek nincsenek kiterjesztve, el nem adhatják.

A 92. §. szerint tilos a dohányárusoknak a dohánygyártmányokat más kincstári rakhelyekről vagy más bizományostól megszerezni, mint amelyekhez és a kikhez e végre utasítva vannak.

A 93. §. szerint, a) dohányt senkinek nem szabad árulni, ki erre a pénzügyi hatóságtól felhatalmazást nem nyert;

b) dohányt senkinek nem szabad olyanoktól venni, kik az eladásra és pedig azon helyre nézve, hol az eladás történik, a pénzügyi hatóságtól engedélyt nem nyertek;

c) a pénzügyi hatóság engedélye nélkül, dohányt zálogul nem szolgálhat és

d) dohányt egyik vagy másik országrészről, hol az, a kincstári raktárakban közönséges árnál olcsóbban adatik el, más országrészbe, hol ezen dohánynak magasabb ára van, átvinni vagy elszállítani nem szabad. Hasonlóképen oly dohánynevek, melyek csak az ország bizonyos részeiben árulhatók, nem vihetők át oly helyekre, hol azoknak árulása megengedve nincsen.

A dohány forgalma ellen elkövetett jövedéki kihágás tehát a fennebbiek szerint a dohányjöv. és szab. 80., 90., 92., és 93. csetleg az újonnan szövegezett törv. és szab. 78. és 87. §-ai szerint minősül, a büntetés a fogyasztási illeték alapján annak felétől kétszereséig és illetőleg kétszeresétől négyszereséig szabandó ki az 1876. IV. t.-c. 17. §-a szerint, a fennebb II. alatt részletezett módon.

## Dohányok az országos kiállításon.

### Magán kiállítók.

#### X.

A mezőgazdasági pavilonban találkozunk egy gazdasággal, melynek tulajdonosai minden szép és jó iránt hajlandóságú birnak; jó hírnevű, terjedelmes birtokain sok száz család talál tisztességes életmódot. A birtok mintegy 22,000 katasztrális holdból áll és tulajdonosa a derék, talpig becsületes és jótékony család: Györgyei Adolf örököse.

Itt be van mutatva a tápió-györgyei uradalomnak minden terméke; megérdemli e kiállítás, hogy minden jóra való gazda szemügyre vegye, elkezdze a meleggy takaró gyékényen, folytatva korcz vessző, ciruk, mák, lóbab, különböző zab, répamag, borsó stb. Minden néven nevezendő termények és takarmányfajok, buzák és gabnák sokaságai, szalmás, kalászos, és kicsépelet állapotában, mindegyik a maga nemében kitűnő szép és több kitüntetést nyert termények, továbbá ott van ugyan e gazdaságban futó homokon termelt bor és bortörköly pálinka, és ugyanott gyártott cognac, a legszebb gyapju, és még sok számos gazdasági termék és végtére e terjedelmes birtokon 600 holdon termelt dohányból is van mutatvány, mely szintén elég tisztességesen kezeltek. E gazdaságnak lelke: Krammer Samu ur, gazdasági akademiát végzett, igen művelt és szorgalmas, tevékeny, tapasztalt ember, kinek legtöbb érdeme van e csinnal üsz szállított kiállításban.

Szentkirályi Ödön urnak Verpetélen termesztett dohányja bizonyos elnézések folytán csak e hó 11-én lett kiállítva.

Nem szükséges a verpeléti dohányról sokat írni, mert azt ugyanis ismerik országszerte, daczára annak, hogy e dohány régi hírnevéből sokat vesztett; de azért épen a nevezett ur dohányja megállja a szert.

E dohányon meglátszik a kitűnő gondos és helyes kezelés; szépen van megérve, gyönyörűen összeállítva, és nincs rajta semmi kifogásolni való. Csak az a kár, hogy nem a beváltóhivatalban lett fermentáltatva, mert így nyers állapotában nem mutat annyit, mintha fermentáltatva lett volna. E dohány jóságának és érettségének, helyes kezelésének az is egy fő jele, hogy ezen dohány még most sem kapott egy csepp penészt sem, daczára annak, hogy több hónapon át zárt helyen volt elhelyezve.

Az ország egyik legnagyobb dohánytermelője, gróf Csekonics Endre a zombolyai uradalomban, Magyar és Német-Czernyén termelt dohányt mutat be.

E gazdaságokban talán a legtöbb figyelmet fordítják a dohányra, mert igen sok és jó minőségű dohányt termesznek. E dohányokból, melyek itt kiállítva vannak, kitűnik az okoszerű kezelésmód, az összeállítás páratlan szép, az anyag is nagyon jó és megfelel jó hírnevének.

Még megjegyzem, hogy a nemes gróf 1080 katasztrális holdon termeszt dohányt.

D. V.

## Műtrágya.

A »Gazdasági Lapok«, e kitűnően szerkesztett s kiváló erőkkel rendelkező gazdasági közlöny f. évi 36-ik számában a többek közt a műtrágyázás meghonosításáról nagyon helyesen értekezik; igen ajánlatos, hogy e kérdés beható tanulmány tárgyává tétessék. A jeles czikk írója Hensch Árpád.

Ha általában szükséges a gazdának a műtrágyával foglalkozni, ugy bizonyára a dohánytermelőt van hivatva erre legjobban.

Mert nincs növény, mely annyira igénybe venné a talaj erejét, mint a dohány. Semmi növénynek nem kell oly hatalmas földjavítás, mint a dohánynak. A trágya nagyon befolyásos a dohánylevelek minőségére, izére, zamatra, égésére és illatára; — hisz igen természetesen, ha már épen egyéb növényekre is ugyan olyan befolyással volna a trágya-szerv, nem lehet az annyira érezhető, mint a dohánynál, mely igen kevés változtatásokon megy keresztül, míg céljához képest felhasználatik és nem olyan mint p. o. a buza, mely ha már minden munkán keresztül ment, megtörörik, korpájától elválasztatik, víz és erjesztő anyag hozzáadása után forró kemenczébe jön, és van idő, mód, míg a sok rozszervek kipárolognak és elenyésznek.

A dohány csakis a fermentáción megy át, és azt gondosan kell eszközölni, és minden alakban: szivar, cigaretté vagy pipa azonnal alkalmas az elvezésre. Ebből kitűnik, mennyire befolyásos a trágya a dohányra. A káli-savak roppant befolyást gyakorolnak a dohánytermésre.

A dohánytermelésnél a jelszó: kitűnő jó trágyás föld.

Istálló trágyában nem minden gazdaság van feleslegben, mert a gazdának égető szüksége van nyári takarmányra; ez pedig nagyon dus trágyázást igényel. Továbbá szüksége van téli takarmányra, és ez lesz legtöbb esetben a répa, melyre szintén nagyon sok trágya kell; kell a luczernára, továbbá a repczére, buzára stb. és így bizony a dohányföldre vajmi kevés jut, még ott sem, hol azt az igen helyes rendszert követik, hogy dohány után buzát termesztene, minthogy a dohány egyike a legjobb előveteményeknek és nekem magamnak is igen gyakran a dohányföld után jobb buzám volt, mint a fekete ugarban.

De a gazdának természetében fekszik, hogy a tavasz veteményeknek nem szeret trágyázni és főleg a dohánynak, mert ez a gazdasági rendszerint nem kedvez természetesen.

Műtrágyát kapni hazánkban eleget és olcsót. Az azokkal való kísérletekre a dohánybevéltő körzetekben fenálló mintatelepek helyiségi voltának legalkalmasabbak; itt lehetne a legcélszerűbben életbe léptetni a műtrágya használatát.

### Vidéki tudósítások a dohány állásáról.

A „Magyar Dohány Ujság” eredeti tudósításai.  
*Felkérjük lapunk barátait, sziveskedjenek bennünket a dohány állásáról és a dohány körüli munkálatokról hébe-korba tudósítani.*

**Kisország** (Torontalm.) szept. 3. Dohányunk állása rossz, mert ültetés óta aug. 15-ig megárván, nagyon gyengére maradt. Ezrivel a dohány, mely ma is olyan, mint elültetéskor volt. Szár és levél egyaránt kicsire maradt. — A beállott tartós eső szintén nagyon hátrányos, mert a dohányt mind a növekedésben, mind az érésben gátolja, a leszedett pedig a kötélen puszta el, s így a legszomorubb dohánytermésnek nézünk elébe. — Mult hó 28-án a zombolyai dohánybevéltő hivatal derék, szakértelmes új tisztartója, tek. Bibiczay N. ur megjelenésével tisztelte meg szerény községnket. Az érdemes községi előjárósággal s e sorok írójával az egész határt beutazá, s a dohány állását behatóan megvizsgálta, s azt elszomorítván gyengének találván, átlag kat. holdankint csakis 3—3½ m.-mázsára becsülhetné. Ez bizony elég szomorú! Isten adja, hogy családunk, s dohányunk jobban üssön ki, mint számítjuk. *Ambrus gazda.*

**Feldebrő**, szeptember 9-én. Tekintetes szerkesztő ur! Felhívása folytán vagyok bátor, a kápolnai kerületben lévő dohányok állásáról tudósítani.

Az idei termések általában jónak mondható. Vannak ugyan kivételek, de ez csekély, mivel ki az idén korán beültetett, annak kétségkívül jó dohánya van. Az anyag minőségére nézve megjegyezhetem, hogy ha mint eddig, az idő kedvező lesz, akkor — különösen a szamosbáti-féle dohányban — kitűnő minőséget kapunk, mit részben a »Magyar Dohány-Ujság» figyelmzettéseinek köszönhetünk; ugyanis most már őrizkedünk az éretlen levelet letörni, és mindent, kicsit, nagyot összetűzni, hanem daczára a dohányosok előléteinek, ott mindjárt a földön választatjuk, mit úgy érünk el, hogy minden sort hárman törnek, azaz egyik az apraját, a második a nagyot, a harmadik pedig a silányt. A dohányok állásából itélve holdankint 6 mázsára számíthatni és még akkor nem becsülöm túl, — mert vannak helyek, hol 10 mázsát ad.

Ha közléseimet szerkesztő ur szívesen veszi, máskor is be-bekopogtatok.\*) *Grósz Jenő.*

### Levél a szerkesztőhöz.

Tisztelt szerkesztő ur! Figyelemmel olvastam becses lapjának már néhány számát, s mondhatom, nagy öröme szolgálhat a haladó gazda közönségnek, hogy a dohánytermelés javításának oly hatalmas apostola és barátja támadt a »Magyar Dohány Ujság»-gal; sokat igen sokat is várunk tőle — a jelszó minden sorban olvasható: »Haladjunk!» ki ne örülne ezen? hisz a jelenlegi lompos dohánykezelés megváltoztatása illetve javítása már nagyon is szükséges és a szépen fejlődő mezőgazdaságnak viszonyaihoz méltó is — és annál is inkább kivihető, mert minden törekvő dohánytermelőnek legfőbb óhajja.

De szerény nézetem szerint nem csak a saját útján, hanem másként is kellene a racionális újításokat — ismertetni, kedvelté és utánzóhatóvá tenni; a kormányknak kellene, melynek a dohány termése, a monopolium által tulaj-

dona, és 7—8 millió frt jövedelmet szolgáltat, — e tekintetben legtöbbet tenni — pedig éppen kevéset törődik vele —); nem elegendő a jobb minőségű drágábbra fizetni és kiállításokat rendezni! hanem igenis szükséges volna minden dohánybevéltő kerületben, nem a külföld mintájára, hanem a helyi viszonyokhoz mérten egy hasznos mutató mint a dohánytelepet létesíteni,\*) avagy valamely vállalkozó gazdaságot lehetőleg támogatni, hogy olyanná fejlődhessek, — ott azután a javítások teljes mértékben keresztül vitetnének és az eszközök minden használható neme feltaláltnak — ez szolgálja mint a törekvő és tanulni vágyó gazdaközönségnek.\*)

Vannak méhész — vándortanítók, — miért nem lehetnének dohánytermelési vándortanítók? időként sokat tanulhatnánk, ezen az uton is, és nagy eredményeket lehetne elérni. Nézzük a méhészetet, mily óriási haladást tett ezen intézmény következtében.\*)

Ha a dohánytermelők azután nem foganosítanak az ajánlott és később előírt és hasznosnak bizonyult termelési módokat — az egyszerűen az engedély elvesztését vonná maga után; a feles dohányosság is mindinkább megszüntetné — miáltal a csempészet legfőbb tápanyagát elvesztené és helyébe életbe lépne a házilag való kezelés — miáltal a gazdaságok éven át olcsóbb és bizonyos napszámokkal illetve munkásokkal volnának ellátva — s a mi legfőbb, jobb s szebb minőségű dohányt lehetne, kedvező időjárás mellett a bevéltő comissió elé vinni — a dohányzó közönség nagy öröme.

Miután ilyesmik pedig soká fog létesíttetni, azon kérésrel fordulok tiszt. szerkesztő urhoz — miszerint sziveskednék velem tudatni, hol láthatnék vagy lehetnék fel egy such mint a dohánytermelési magán telepet — hogy érvényre emelhetném akaratomat, mely szintén abból áll: tanuljunk és haladjunk!\*)

Becsés választát kérve maradtam hazafium üdvözlettel,

Kakucs. u. p. Ujhartyán, Pestmegye. 1885. szeptember 3-án.

*Uj. Liebner József,*  
főállítókos.

Egész terjedelmében közöltük a fenti levelet, ami azonban éppen nem azt jelenti, hogy mindenben oszthatjuk leírói nézetét, sőt hogy ezt megczáfoljuk, sietünk a számmal megjelölt helyekre nézve véleményünket azonnal megadni.

Ad 1. Az utóbbi időben igen is sok gond fordították a dohánytermelés javítására, különösen mióta Trzcinszky Gyula miniszteri tanácsos és dohányjövédéki központi igazgató ur az ügyet kezébe vette és páratlan szorgalommal annak lehető javításán üdvöns működik.

Ad 2. A mintatelepek sok dohánybevéltő körzetben meghonosították és még jelenleg is léteznek, csak hogy azok működése az óhajtott czélt el nem érte; amennyiben a tanulni vágyó gazdaközönség ottan nagyon gyéren mutatkozott. — Nem állítom, hogy ottan sokat tanulhatott volna, mert mind csak olyan miniatúr, és inkább kísérleti mint mintatelepeknek nevezhetők; — teljes igazságon e levél írójának abban, hogy a helyi viszonyokhoz mérten kellene a mintatelepeket felállítani.

E lapokban én már többször hangoztatam ezt; még azon hozzátevésével, hogy magtermelésre fordítsanak nagy gondot a telepeken, és ne sokféle magból tegyenek kísérletet, mert ez által a már ugy is elfajzott mag még jobban elkorcsosodik, — hanem a talajnak megfelelő magot természetesen és adják azt ki a termelő közönségnek.

Ad 3. A törekvő és tanulni vágyó gazdaközönség tanul is, és halad is minden gazdasági ágon, csak a dohány az, melyre figyelmet nem fordít, semmi sincs így elhagyatva mint a dohány. Ezen természetményt a gazda ugy tekinti, mint mostoha gyereket, és — tisztelt a gyér kivételeknek — nagyon sok termelőgazdának fogalma sincs a rendes dohányter-

melésről, nem tud belőle többet, mint az átvevő szidni, ki oly rosszul fizeti dohányát; az egész kezelést a hűtlen gányóra bízta, kinek földolga az előleget kiszedni és a kész dohányt lehetőleg elcsempészni, — és tanulni éppen nem akar.

Ad 4. Vándortanítóknak vannak, még pedig a dohánybevéltő hivatalokból kiszemelt szakértő urak, kik fáradszathatlanul működnek arra, hogy a termelőknak jó tanácsot adjanak, de nem igen hallgatnak rájuk; ott, ahol megfordulnak és tanácsukat követik, meg is látszik a természetesen annak hatása. Csak két baj van: kevés a vándortanító és kevés a tanulni vágyó. — Egész más dolog a méz; ez édes, amaz keserű; a méhészetnél a községi lelkészek és jobbadán a tanítók közreműködésének köszönhető a haladás, holott a dohánnyal nem igen törődnek. A »Magyar Dohány-Ujság» olvasói közt néptanító vajmi kevés fordul elő, de a természeti lapokat olvassák; hogy ez utóbbit teszik, az (irigység nélkül legyen mondva) igen helyes, de hogy amennyit nem olvassák, az már nem egészen helyes.

Ad 5. Vannak Békésmegyében igen jó, okoszerű dohánytermelő gazdaságok; ott vannak p. o. Beliczey István főispán, Gündöcs Benedek apátkanonok, Bárány Váznér stb. urak, kik igen rendszeresen kezelik a dohányt.

Más megyékben pedig ott van gr. Desseffy Aurél kitűnő dohánytermelő, Bűd-Szapáry Mihályon (Szabolcsmegye), ott van gróf Szapáry Gyula pénzügyminiszterér Taksonyon, Györgyey örökösök Tápió-Györgyén, továbbá Kacz testvérek Pusztá-Ohot, Mandel Jakab Derecske (Biharmegye), Bleier Mór Ibrány (Szabolcsm.), Leopold Sándor Szegszárdon. Az elősorolt termelőknél és még sok itt meg nem nevezett uraknál lehet rendes termelési rendszerre találni. *A szerk.*

### Vegyesek.

**Pusztá-Ohotról**, Debreczen mellől írják: A küldött »Excicator» szegekkel itt is kísérletet teszünk.

Ami dohányunkat illeti, a folytonos szárazság következtében gyenge termésre számíthatni; alig hiszem, hogy kat. holdanként 6 métermázsánál többet kapjunk. A dohánylevelek épek, nem rongyosak, de kicsinyek; a rossz fejlődés következtében két héttel később kellett a töréshez togatni, mint a hogy azt rendszeren tenni szoktuk. *K. J.*

**Gözeke szántási próba.** Promontoron f. hó 5, 6 és 7-én szép számú vidéki és fővárosi közönség részvétele mellett próbaszántás eszközöltetett gözekeivel és — mint a »G. L.» írja — a kísérlet a várakozásnak megfelelőleg sikerült. Az eke a kissé könnyű és gazos talajt 12" mélyen szántotta, a gruberral pedig 18—20"-nyire porhanytá. — Németországban nemcsak nagyobb uradalmak, de kisebb gazdaságok is részülhetnek e hasznos művelésmodban; a mennyiben ott bérekék is működnek, melyek, ha egy vidéken elegendő munkát találnak, azt felvállalják.

**Gazdasági congressus.** Október 3—5-én Budapestén a gazdák is congressusra jönnek össze, melyen több kérdést vitatnak meg, mint lehetne a gazdák helyzetén javítani. Ország-szerzte nagy érdeklődés mutatkozik a congressus iránt és már eddig is igen nagy számmal jelentkeztek a részvételre.

### Szerkesztői és kiadói üzenetek.

A. J. Kis-Orosz. A kért szegeket elküldtök T. J. bíró urnak Tóba. — K. H. Debreczen. Lapunk kért két számát póstára tettük. — S. Ö. Szeged. Az új helyről egy kis tudósítást. — F. I. Tolna. Csodálkozunk. — Z. J. Sámson, R. J. Selind. Hát arra mi ujság?

Felöl szerkesztő és kiadó tulajdonos:  
**Daróczy Vilmos.**

\*) Csak minél gyakrabban.

Szerk.